

N:o 48. A.

Neljäntenä Sunnuntaina Pääsijäisestä.

Evank. Joh. 16: 5–15.

Jesus sanoi opetuslapseillensa: **Mutta nyt minä menen sen tykö, joka minun lähetti, ja ei teistä minulta kenkään kysy: kuhunkas menet? Vaan että minä olen näitä teille puhunut, niin murhe täyttää teidän sydämenne. Kuitenkin sanon minä teille totuuden: se on teille tarpeellinen, että minä menen pois: sillä ellen minä mene pois, niin ei Lohduttaja tule teidän tyköne: mutta jos minä menen pois, niin minä hänen teille lähetän. Ja koska hän tulee, niin hän nuhtelee maailmaa synnin tähden, ja vanhurskauden tähden ja tuomion tähden. Synnin tähden tosin, etteivät he usko minun päälleni. Mutta vanhurskauden tähden, että minä menen Isäni tykö, ja ettette minua silloin näe. Mutta tuomion tähden, että tämä maailman päämies on tuomittu. Minulla on vielä paljon sanomista; mutta ette voi nyt kantaa. Vaan koska se tulee, totuuden Henki, hän johdattaa teitä kaikkeen totuuteen: sillä ei hän puhu itsestensä, vaan mitä hän kuulee, sitä hän puhuu, ja tulevaisia hän teille ilmoittaa. Hän on minua kunnioittava; sillä hän ottaa minun omastani, ja ilmoittaa teille.**

Tämän evankeliumin sisällyksen olemme kyllä usein muuallakin kuulleet, kuitenkin tässä kohden se vika vielä, ettei ollenkaan ymmärretä tämän evankeliumin sanojen tarkoittavan meille aivan tuttuja asioita. Sen vuoksi tahdomme ottaa sitä vähän selittääksemme, että nähtäisiin, kuinka nämä sanat sisältävät aivan samaa kuin kaikki muutkin evankeliumit. Tämä on sievä evankeliumi, mutta se vaatii myöskin sieviä oppilaita. Ensimmäiseen osaan kajoomatta tahdomme alkaa näillä Herran sanoilla: **Pyhä Henki nuhtelee maailmaa synnin tähden, vanhurskauden tähden ja tuomion tähden**, ja tarkastella, mitä kaikkea niissä on.

Ensiksi näemme, että maailmaa syytetään tässä **sokeudesta** ja **ymmärtämättömyydestä**, niin että kaikki, jotka ovat ilman Pyhää Henkeä, pitäköön maailma heitä heidän ulkonaisessa menossaan, hallituksessaan tai toimissaan kuinka viisaina hyvänsä, ovat Jumalan edessä hulluja ja sokeita ihmisiä.

Mutta tätä he eivät mielellään kuule, se harmittaa heitä pahasti ja suututtaa heitä, kun heistä sellaista sanotaan, ettei heidän menonsa Jumalan edessä mitään merkitse, koska he veetoovat järkeen ja luonnolliseen valoon, jonka Jumala on heihin luonut. Mutta mitä me siihen voimme? Siinä on Raamattu ja Jumalan sana kuivana ja selvänä, että Pyhä Henki tulee maailmaa nuhtelemaan sen vuoksi, ettei se tiedä, mitä synti, vanhurskaus ja tuomio ovat. Se on päätetty, tässä se seisoo, suuttukoon siitä kuka tahtoo, ei Kristus siitä välitä.

Kyllähän se nyt on suurta kurjuutta, että maailmaa nuhdellaan, ei ainoastaan sen vuoksi, että sillä on syntiä, ettei sillä ole vanhurskautta eikä oikeata tuomitsemiskykyä, vaan siitäkkin, ettei se sellaista tunne eikä näe, siitä puhumattakaan, että se niistä olisi päässyt. Oi, kuinka tarkoin tässä riistetään kerskauksen aihe niiltä, jotka tahtovat toisia ihmisiä tehdä vanhurskaiksi, vaikka eivät tiedä, mitä synti on. Ottakaamme tarkastaaksemme vielä tänä-

kin päivänä kaikki korkeakoulut ja oppineet, ja ne eivät kykene meille sanomaan, mitä tuo ainoa sana **synti** merkitsee. Kukapa olisi kuullutkaan sen olevan syntiä, **ettei uskota Kristukseen?** He sanovat näin: Syntiä on se, kun puhutaan, himoitaan tai tehdään vastoin Jumalan käskyjä ja tahtoa. Kah, kuinka se sopii tuohon Kristuksen lauseeseen: **Syntiä on se, etteivät he usko minuun?** Siis olemme helposti todistaneet heidän ei tietävän, mitä synti on, ja vaikka he olisivat vieläkin oppineempia, eivät he sittenkään voisi selittää tätä tekstiä.

Samoin eivät he voi tietää, mitä **vanhurskaus** on. Kukapa toki olisi kuullut ihmisen sillä tavalla hurskaaksi ja vanhurskaaksi tulevan, että Kristus astuu taivaaseen eli menee Isän tykö, ja me emme häntä näe? Tätä täytyy heidän sanoa hullun puheeksi eikä minkään viisaan miehen haasteluksi, sillä näin he väittävät: Vanhurskaus on sellainen hyve, joka opettaa ihmiselle, mikä hänen velvollisuutensa on kutakin kohtaan. Kyllähän sekin on totta, mutta vika on vaan siinä, etteivät ymmärrä omia sanojaan. Niin sokeita hupsuja he ovat. Sen vuoksi ei ole ihmeellistä, että he raivoavat evankeliumia vastaan ja vainoovat kristittyitä; mitäpä he muutakaan tekisivät? Muusta he eivät tiedä.

Samoin he eivät myöskään tiedä, mikä **tuomio** eli **oikeus** on, se on: oikea päätös, oikea hyvä arvostelu ja mieli, tai kuinka sitä tahtoisin nimittää. Hehän sanovat: Oikeata on se, mitä kirjoissa on kirjoitettuna, kuinka asiat voidaan tuntea ja ratkaista, riidat sovittaa ja lopettaa. Mutta kuinka Kristus sanoo? Näin sanoo hän: **Se on tuomio, että maailma tuomitaan.** Kukapa sellaista puhetta ymmärtää, eihän se mistään ole kotoisin, kuinka se järkeen sopii? Nyt tahdomme katsoa, emmekö voisi selittää sitä ymmärrettäväksi.

Ensiksi tulee tietää, ettei Jumalan sana puhu ainoastaan ulkonaisesta menosta ja muodosta, vaan koskettaa sydäntä ja sielun perustusta. Sen vuoksi se tuomitseekin ihmisen ei hänen ulkonaisen vaelluksensa ja käytöksensä jälkeen vaan omantunnon syvimmit vaikuttimet lukuun ottaen. Nyt havaitsee jokainen itessään, jos tahtoo vaan tunnustaa sen, olkoon hän kuinka hurskas hyvänsä, vaikkapa hän olisi oikea karteusilainen tai niin pyhä kuin kaikki ihmiset maan päällä, että hän sydämessään rakastaa juuri päinvastaista ja tekee toisin, kuin mitä hänen ulkonaisesti täytyy tehdä. Jos esimerkiksi asun erakkona ja olen munkki, vaellan köyhyydessä ja puhtaudessa, kuten he kerskaavat, niin, jos tunnustan, mitä sydämeni tuntee, täytyy minun sanoa näin: Mitä teen, sitä en halusta tahtoisin tehdä; ellei olisi helvettiä ja ellen pelkäisi häpeätä, heittäisin munkki-kaapuni nurkkaan ja pötkisin matkoihini, sillä minulla ei ole siihen sydämessäni halua. Minun on siihen pakko ja minun täytyy se tehdä helvetin ja häpeällisen rangaistuksen uhalla, eikä ole mahdollista, että vapaaehtoisesti ja iloisesti vois in sen tehdä. Tämmöistä havaitsee sydämessään jokainen, jolla armoa ei ole.

Samaa olet sinä edelleen huomaava muisakin kohdissa. Minä en ole koskaan sydämessäni viholliselleni lempeä enkä suopea, sillä se on luonnolle mahdotonta. Ja vaikka minä teeskentelisinkin, niin ajattelen minä kuitenkin näin: Jospa vaan rangaistusta ei olisi, niin tahtoisin minä hänessä jäädyttää sisua ni enkä jättää kostamatta. Mutta minäpä menettelen niin maailman edessä, etten tee, mitä mielelläni tahtoisin ja haluaisin, koska pelkään rangaistusta ja häpeätä. Jos tältä kannalta tutkistelet kaikkia käskyjä ensimmäisestä viimeiseen saakka, niin saat havaita, ettei ole yhtäkään ihmistä, joka sydämensä pohjasta pitäisi Jumalan käskyt.

Mutta tälle pahalle on Jumala neuvon keksinyt ja päättänyt niin, että lähetti maailmaan Poikansa Kristuksen vuodattamaan vereensä ja kuolemaan ja näin sovittamaan ja pyyhkimään pois meidän syntimme. Hänen kauttaan tulee Pyhä Henki sydämeen tehden sellaiset ihmiset, jotka vastahakoisesti ja pakosta lain töitä harjoittelivat halullisiksi ilman pakkoa ja ilomielin pitämään Jumalan käskyt. Millään muulla keinolla ei tätä surkeutta olisi voitu auttaa, sillä ei inhimillinen järki eikä voima eikä mikään enkelikään voi meitä siitä pois temmata. Näin on nyt Jumala ottanut pois kaikkein ihmisten synnin, jotka Kristukseen uskovat, niin ettei tästä lähtein ole mahdollista sen ihmisen pysyä synneissään, jolla on tämä Vapahtaja, joka sälytti päällensä kaiken synnin ja hukutti sen.

Koska nyt Kristus on tullut ja antanut saarnata, että kaikki, mitä me voimme tehdä, olkoon se kuinka suurta ja näyttäköön kuinka kauniilta tahansa, on kuitenkin syntiä, koska emme mielellämme ja halusta tee mitään hyvää, ja että hän sen vuoksi on astunut sijaamme ja ottanut pois kaikki syntimme, että me saisimme Pyhän Hengen ja sen kautta rakkauden ja halun tekemään Jumalan tahdon, jolloin emme enään omiin töihimme turvaten uskalla lähestyä Jumalaa vaan Kristukseen ja hänen ansioonsa nojaten, niin ei nyt enään sanota synniksi sitä, mikä vastoin lakia tehdään. Eihän laki ole meitä auttanut hurskaaksi tulemaan, koska emme mitään hyvää voi tehdä.

Mikä jää sitten synniksi maailmassa? Ei mikään muu, kuin ettei oteta vastaan tätä vapahtajaa eikä tahdota omistaa häntä, joka ottaa pois synnin. Sillä missä hän olisi, siellä ei syntiä olisi, koska, kuten olen sanonut, hän tuo mukanaan Pyhän Hengen, joka sydämen sytyttää ja tekee haluisiksi hyvää tekemään. Sen vuoksi ei maailmaa tuomita eikä kirotta enään muiden syntien tähden, koska Kristus

ne kaikki on ottanut pois, vaan ainoastaan pysyy Uudessa Testamentissa syntinä, ettei häntä tahdota tunnustaa eikä omistaa. Sentähden sanoo Kristus tässä evankeliumissa:

Koska Pyhä Henki tulee, niin hän nuhtelee maailmaa synnin tähden, ettei he usko minun päälleni. Hän aivan kuin sanoo: Jos he minuun uskoisivat, niin olisi jo kaikki heidän syntinsä anteeksi annettu, sillä minä tiedän, etteivät he luonnostaan voi toisin tehdä. Mutta se heitä tuomitsee, etteivät tahdo ottaa minua vastaan eivätkä uskoa minun tahtovan heitä auttaa. Sen vuoksi on Jumala viimeisellä tuomiolla langettava heistä tällaisen tuomion: Katso sinä olit synneissä etkä voinut itseäsi niistä auttaa; en tahtonut sinua sen vuoksi vielä tuomita, sillä minä lähetin ainoan Poikani sinulle ja tahdoin antaa sinulle Vapahtajan, joka ottaisi sinulta synnit pois. Häntä et sinä ole tahtonut ottaa vastaan, senvuoksi sinä tulet nyt ainoastaan sen tähden tuomituksi, ettei sinulla ole Kristusta.

Nämä sanat on siis lausuttu sen korkean armon kunniaksi ja ylistykseksi, jonka Jumala on antanut meille Herrassa Kristuksessa. Mikäpä järki olisi voinut olla niin terävä, että olisi keksinyt ihmisen aseman juuri tällaiseksi. Järki ei ylety korkeammalle kuin ajattelemaan: minä olen töilläni syntiä tehnyt, siis täytyy minun töillä ne myöskin sovittaa, pois pyyhkiä ja maksaa, jotta Jumala tulisi minulle armolliseksi. Kun järki näin pitkälle pääsee, on se mukamas kaikessa loistossaan, vaikka tuo ei muuta ole kuin hupsuutta ja sokeutta.

Mutta näin sanoo Jumala: Jos sinä tahdot synneistäsi päästä, täytyy sinulla niiden maksuksi olla toisia töitä. Ethän sinä voi kaikkine töinesi muuta aikaan saada kuin syntiä, niilläkään töillä, joilla aiot minut sovittaa ja syntisi maksaa. Kuinka siis tahdot, sinä hupsu, synnit synneillä hävittää? Sillä paraimmillakin töillä, mitä voit tehdä, teet sinä syntiä sentähden, ett-

et sinä niitä tee sydämesi halusta. Ellet sinä rangaistusta pelkäisi, niin heittäisit ne mielummin tekemättä. Sinä siis et muuta tee, kuin että uskallat sovittaa pieniä syntejä suurilla eli tehdä suuria syntejä toisten peitteeksi.

Onhan siis suurta sokeutta, ettei ihminen näe, mikä syntiä on, eikä tiedä, mitkä hyviä töitä ovat, joten hän pitää synnit hyvinä töinä. Kun siis Pyhä Henki tulee, nuhtelee hän ihmistä sanoen: Kaikki tekemäsi työt ja nytkin tehtävänäsi olevat, ovat paljasta syntiä; se on siis hukkatyötä, koska sinä rohkenet omalla voimallasi syntiä sovittaa. Silloin täytyy heidän sanoa: Kah, tuota minä en tiennyt. Sitten sanoo hän: No niin, senhän vuoksi minä tässä olenkin sitä sinulle sanomassa; jos sen olisit tietänyt, niin ei minun olisi tarvinnut tulla sitä sinulle sanomaan. Mihin nyt aiot ryhtyä itseäsi auttaaksesi? Näin täytyy sinun tehdä: Usko Vapahtajaasi Herraan Kristukseen, että hän on ottanut pois syntisi. Jos sinä sen uskot, niin on hän sinun omasi ja sinun syntisi pitää tyhjään raukeeman; ellet, niin et ikänä voi synnistäsi vapaaksi päästä, vaan vajoat siihen yhä syvemmälle ja syvemmälle.

Näin on tällä lauseella voimallisesti maahan sysätty kaikki, mitä tähän asti on saarnattu syntien edestä tehtävistä katumistöistä ja täydentekemisistä ja muusta keksitystä ja pakonalaisesta menosta. Senhän vuoksi on niin monta veljeskuntaa perustettu ja sen vuoksi me olemme ruvenneet papeiksi ja munkeiksi sekä sinne tänne juoksennelleet, että pääsimme synnistä vapaaksi. Tästä seuraa myöskin, että kaikki maailman paras, mitä se hurskautena ja pyhyytinä pitää, ei mitään muuta ole kuin pelkkää syntiä ja kirottua menoa. Näin olemme selittäneet yhden kohdan evankeliumissamme.

Toiseksi seuraa edelleen: **pyhä Henki nuhtelee maailmaa myös vanhurskauden tähden; sillä minä menen Isän tykö**, sanoo

Kristus, **ja ette minua silleen näe**. Vanhurskauteen kuuluu hurskaus ja hyvä kunniallinen elämä Jumalan edessä. Mitä tämä nyt on? Sitä se on, sanoo Kristus, **että minä menen Isän tykö**. Me olemme usein lausuneet Herran Kristuksen ylösnousemisesta, ettei se ole ollekaan tapahtunut hänen omaksi hyödykseen, vaan meidän tähtemme, että me omistaisimme sen itsellemme aivan omana tavaranamme. Senhän vuoksi hän nousi kuolleista ja astui taivaaseen, että alkaisi hengellisen valtakunnan siinä vanhurskauden ja totuuden kautta meissä hallitaksensa. Sentähden hän istuu tuolla ylhäällä nukkumatta ja lepäämättä sekä itseään huvittelematta, sillä, kuten P. Paavali Efes. 1: 22 sanoo, hänellä on tekemistä maan päällä hallitessaan evankeliumilla omiatuntoja ja sieluja.

Missä nyt Kristus saarnataan ja tunnetaan, siinä hallitsee hän meissä Isän oikealla kädellä istuen ja ollen itse täällä alhaalla ihmisen sydämässä. Siinä hallitsee hän niin, että hänellä on voima, mahti ja valta sinun ja kaikkein vihollistesi ylitse, ja auttaa sinun pois synnistä, kuolemasta, perkeleestä ja helvetistä. Siis on hänen ylösnousemisensa ja taivaaseen astumisensa meidän lohdutuksemme, elämämme, auttuudemme, vanhurskaudemme ja kaikki tyyni. Tätä tarkoittaa nyt Herra sanoessaan vanhurskaudesta, että se tekee ihmisen hurskaaksi ja vanhurskaaksi Jumalan edessä, **että hän menee Isän tykö ja me emme häntä näe**. Tämöistä ei maailma ymmärrä, jonka vuoksi Pyhän Hengen täytyy tulla ja nuhdella siitä.

Kuinka se sitten tapahtuu? Siten, kuin olemme kuulleet. Jos minun pitää tulla hurskaaksi, niin ei se riitä, että teen ulkonaisia hyviä töitä, vaan ne pitää sydämen pohjasta halulla ja rakkaudella tehtämän, niin etten pelkkää syntiä, kuolemaa enkä perkelettä, vaan saatan vapaana ja iloisena, hyvällä omallatunnolla ja kaikella luottamuksella seisoa Juma-

lan edessä ja tietää, minkälainen välimme on. Tätä taasen ei voi mikään työ eikä mikään luontokappalekaan minulle antaa paitsi Kristus yksinänsä, joka on astunut ylös taivaaseen, jossa en voi nähdä häntä; vaan minun täytyy uskoa hänen siellä istuvan ja tahtovan minua auttaa. Tällainen usko tekee minut otolliseksi Jumalan edessä, ja sitten antaa Kristus Pyhän Hengen sydämeeni, joka tekee minut halukkaaksi ja innostuneeksi kaikkeen hyvään. Näin tulen minä vanhurskaaksi enkä millään muulla tavalla, sillä työthän tekevät sinut halutonta haluttommaksi, mitä kauvemmin niitä harjoitat.

Mutta mitä kauvemmin sinä tätä työtä harjoitat ja siihen tutustut, sitä haluisemmaksi tekee se sydämesi, sillä missä semmoinen tuntemus on, sieltä ei voi Pyhä Henki olla poissa. Kun hän taasen tulee, ei hän voi olla tekemättä sydäntä nöyräksi, haluisaksi ja iloiseksi, niin että ihminen vapaaehtoisesti alkaa tehdä kaikkea, mikä Jumalalle kelpaa, hilpeällä mielellä, kärsii kärsittävänsä ja mielellään kuoleekin. Ja mitä selkeämpi ja suurempi tuo tieto on, sitä suuremmaksi tulee myöskin mainittu halu ja ilo. Näin on sitten Jumalan käsky täytetty ja kaikki tehty, mitä tehtävä on, ja näin olet sinä vanhurskas. Kuka nyt olisi ajatellut vanhurskauden olevan tällaista ja siksi näin tultavan? Tätä olemme usein ennen kuulleet ja käsitelleet, vaikka nyt on meillä toiset sanat, joilla kuitenkin samaa ymmärretään ja tarkoitetaan.

Kolmanneksi Pyhä Henki nuhtelee maailmaa tuomion tähden, se on: siitä ettei se tiedä, mikä oikeata on. Kukapa nimittäin sellaista on kuullut oikeaksi, että maailman ruhtinas on tuomittu? Tämän maailman ruhtinas on tietysti perkele, jota kyllä nähdään hänen hallituksessaan.

Kun minä nyt olen tuntenut synnin, pääsyt siitä irti ja sitten tullut vanhurskaaksi, niin

että nyt olen joutunut uuteen menoon ja elämään, olen tullut toiseksi ihmiseksi, omistan Herran Kristuksen ja tiedän synneistä irti pääsemiseen vaadittavan aivan toista kuin minun työni, niin tästä seuraa, että minä saatan oikein tuomita ja arvostella kaikkea ulkonaista menoa, niinkuin sitä Jumalan edessä tulee tuomita. Osaanhan minä tällaisen ymmärryksen perustuksella ratkaista, päätellä ja tuomita kaikissa asioissa, jotka ovat taivaassa ja maan päällä, ja langettaa oikean tuomion. Kun sitten olen tuomion tehnyt, voin sen mukaan eläinkin. Sitä ei kukaan voi muulla tavalla.

Maailma pyhyidessään pitää vanhurskautena hyvien töitten tekemistä, joilla maksetaan synnit ja sovitetaan Jumala. Tätä ovat kaikki korkeakoulut opettaneet, koska luulivat oikein ja hyvin tehneensä, kun ainoastaan monia hyviätöitä säätelivät. Sitten tulee nyt Pyhä Henki ja sanoo: Ei niin, sinä olet harhateillä ja väärässä, sinun tuomiosi ei ole oikea, joten tässä täytyy toisin tuomita. Sinun pitää niin tuomita, että kaikki järkesi päätökset ovat virheellisiä ja vääriä ja että sinä olet hullu ja hupsu.

Järki kyllä pystyy tekemään päätöksiä ihmisten toimista ja maailmallisista asioista, osaa rakentaa kaupunkeja ja taloja, hallita hyvin ja muuta semmoista. Näissä voi kyllä toinen ratkaista ja tuomita ymmärtäväisemmin ja paremmin kuin toinen. Mutta tässä emme siitä puhu, vaan sellaisesta tuomiosta me sanelemme, jossa kaikkiin asioihin nähden on ratkaistava, mitkä niistä ovat Jumalan edessä oikeat tai väärät, ja silloin päättää Pyhä Henki näin:

Kaikki, mitä järki arvelee Jumalasta, on lihaa eikä minkään arvoista; kaikki mikä ihmiselle on synnynnäistä eikä uudesta syntynyttä, pitää hävitettävän ja kuolelettaman, ettei kukaan siitä kerskaisi eikä siihen luottaisi. Vielä edelleenkin: mitä maailma pitää semmoisena viisautena, jota jokainen sanoo viisaaksi tai

järkeväksi menettelyksi tai teoksi, se on Jumalan edessä hulluutta. Sanalla sanoen: Mitä maailma tekee, on hyödytöntä ja kirottua, ellei se vuoda Herrasta Kristuksesta ja ole hänen sanaansa ja henkeänsä, elikkä siis hänen opettamaansa. Ellei se tätä ole, on se totisesti pelkkää pimeyttä eikä mitään hyvää.

Näin on nyt kaikki kunnossa, mitä maailma arvaa hyväksi, ja kaikki on julistettu pahaksi, minkä alku ei ole Jumalan sanasta ja hengestä vaan johtuu vanhasta Adamista, joka ei ole mikään muu kuin sokea, hullu ja syntinen. Minkä tähden? Sentähden, että vaikka sinun viisautesi ja järkesi ei olisikaan hulluutta eikä tyhjänarvoista, niin on kuitenkin kaikkein ylimmäinenkin tuomittu, jolla on koko maailman valta ja viisaus kaikkein suurimmassa määrässä. Sillä epäilemättä ei maailmassa ole yhtäkään niin viisasta, älykäästä ja ymmärtäväistä kuin perkele, eikä kukaan voi hurskaammaksi tekeytyä; ja kaikki viisaus ja pyhyys, joka ei Jumalasta alkuansa saa, vieläpä maailman kaunein menokin on perustuksiaan myöten perkeleestä, sillä koska hän on maailman ruhtinas ja pää, niin täytyy maailman kaiken viisauden ja vanhurskauden saada alkunsa hänestä, joka sitä hallitsee täydellä väkivallalla.

Sen vuoksi sanoo Kristus: Koska tämän maailman ruhtinas on tuomittu ja kaikki se, mitä hän yrittää ja tehdä voi, niin onhan toki maailma sokea, joka sellaisen hyväksyy, mikä on jo tuomittu, nimittäin hänen viisautensa ja hurskautensa. Meidän tulee siis omaksua se oikea tuomio, minkä Kristus tässä langettaa, että tietäisimme kavahtaa kaikkea, mitä maailma kalliina pitää ja jolla se väittää tahtovansa Jumalan edessä olla älykäs, viisas ja hurskas. Sillä kun senkaltaiset ihmiset tahtovat opettaa ja hallita, joilla ei ole Kristuksen sanaa eikä henkeä, niin ovat he jo menoinensa, kaikkienensa tuomitut; eihän nimittäin sen

kautta muuta aikaan saada, kuin että vanha Aadami vahvistuu ja pysyy siinä luulossansa, että hänen työnsä, hurskautensa ja viisautensa muka kelpaisivat Jumalalle, ja näin täytyy vajoa yhä syvemmälle ja syvemmälle perkeleen valtakuntaan.

Mutta koska nyt maailman päämies ja Pyhä Henki, Kristus ja perkeleen valtakunta ovat aivan vastoin toinen toistansa, ja koska Pyhä Henki ei voi kärsiä, että kukaan luottaa omiin töihinsä ja niistä kerskaa, niin täytyy paikalla pyhän ristin seurata perässä. Eihän maailmaan tahdo kärsiä, että sitä sokeudesta nuhdellaan. Sentähden täytyy meidän mielellämme taipua sen vuoksi joutumaan räökkäyksen alaisiksi.

Jos, näet, meillä on sydämessä vilpitön usko, täytyy meidän myöskin avata suumme, tunnustaa vanhurskautta ja syntejä ilmi saattaa; vieläpä meidän täytyy nuhdella ja kirotakin maailman työt, ja julki pitää tuleman, että kaikki sen pyrinnot ovat kirotuita. Mutta silloin me myös saamme väärauskoisen nimen ja polttorovio on edessämme. Sillä he sanovat: Tämä on vastoin pyhiä kirkolliskokouksia ja vastoin pyhän isän paavin tuomioita. Vastaa sinä silloin: Mitä minä sille voin, onhan se tässä selvästi kirjoitettuna, ei teksti sano, että Pyhä Henki on paavia, piispoja ja ruhtinaita hyväilevä, vaan nuhteleva ja sanova heidän menoaan erehdykseksi, sokeudeksi ja perkeleen hallitukseksi. Mutta hepä tahtovatkin päästä kaikista nuhteista, ja heitä pitäisi puhutteltaman armollisiksi herroiksi. Sen vuoksi pitää pää alttiiksi pantaman.

Nämä ovat nyt evankeliumissamme kolme kohtaa. Synti on epäusko, vanhurskaus on usko, tuomio on pyhä risti. Huomaa sen vuoksi ja opi pitämään kaikkea, missä ei Henkeä ole, arvottomana ja kirottavana, ja odota siitä sitten pyhää ristiä välttämättömäksi palkakseksi. – Nyt seuraa evankeliumissa edelleen:

Minulla on vielä paljon sanomista, mutta ette voi nyt kantaa; vaan koska se tulee, totuuden Henki, hän johdattaa teitä kaikkeen totuuteen. Nämä täytyy yksinkertaisesti ymmärtää siten, että Herra tarkoittaa jotenkin tätä: Näitä kolmea asiaa, jotka nyt olen luetellut, ette nyt tarkalleen ymmärrä, vaikka ne selittääkin tahtoisin. Minulla olisikin paljon sanottavana niitä paremmin valaistakseni, mutta teidän ymmärryksenne on vielä aivan liiaksi törkeän lihallinen voidaksenne sitä käsittää. Sen vuoksi tahdon jättää sen siksi, kunnes Pyhä Henki tulee, joka on valaiseva teidän sydämenne oikein ymmärtämään ja on teitä kaikesta muistuttava. Minä sanon sen teille nyt sen vuoksi, että sen silloin muistaisitte. Nämä sanat eivät siis mitään erityistä tarkoita, vaan pitää ne yksinkertaisesti ymmärrettävän, aivan kuin jos minä jollekulle sellaista puhuisin ja sanoisin: Olisi minulla vieläkin paljon siitä sanottavaa, mutta se on vielä liiaksi vaikeata sinun ymmärtää ja käsittää.

Mutta meidän tohtorimme ja korkeasti oppineemme ovat käyttäneet näitä sanoja omien tuumiensa tukeeksi ja väittävät: ei evankeliumissa ja Raamatussa ole kylläksi, on tarpeellista ja täytyy vielä kuulla mitä kirkolliskokoukset ja paavi päättävät ja säättävät. Tämän väitteensä nojaavat he Kristuksen sanoihin: **Minulla on vielä paljon sanomista, jota ette voi nyt kantaa.** Koska siis hän ei ole sanonut kaikkea, niin seuraa muka siitä, että hän luovutti ja uskoi kirkolliskokouksille, paaville ja piispoille opetuksensa täydentämisen.

Katsoppas kuitenkin, mitä nuo narrit puhuvat. Kristus sanoo näin: **Minulla on vielä paljon sanomista.** Mitä tuo teille on? Ketä puhuttelee hän? Epäilemättä apostoleita, joille hän sanoo: **Minulla on vielä paljon sanomista, mutta ette voi sitä** (käsittää eli) **mut-**

ta koska se tulee, totuuden Henki, hän johdattaa teitä kaikkeen totuuteen. Ellei siis Kristus tehdä valehtelijaksi, niin on hänen sanansa täytynyt toteutua silloin, kun Pyhä Henki tuli, jonka on täytynyt heille sanoa kaikki ja selittää kaikki, mitä Herra tässä sanoo, ja totisesti johdattaa heitä kaikkeen totuuteen. Kuinka voimmekaan niin ajatella, ettei Kristus olisi kaikkea sanonut, vaan vielä paljon jättänyt toistaiseksi, kirkolliskokousten opetettavaksi ja päätettäväksi? Siihen käsitykseen eivät sanat suinkaan sovi. Kristushan tarkoittaa tässä sitä, että Pyhä Henki oli heille pian kaikki selittävä ja sanova, jonka jälkeen apostolien piti kaikki toimittaman ja maailmaan levittämän, mitä olivat oppineet Pyhäältä Hengeltä. Mutta paavilaiset sanovat, kuinka heidän piti se vasta maailman lopulla sanoman, opettaman ja selittämän.

Kristus jatkaa vielä ja sanoo: **Hän johdattaa teitä kaikkeen totuuteen.** Tästä päätämme me: Jos se on totuus, mitä kirkolliskokoukset opettavat tukanpeitteitten ja kaapujen kantamisesta ja neitsyyden säilyttämisestä, niin eivät apostolit ole koskaan osanneet totuuteen, koska heistä ei yksikään mennyt luostariin eikä ole vähintäkään noudattanut noita mielettömiä asetuksia. Ja kylläpä Kristus meitä on totisesti pettänyt hyvin nokkelasti, kun sanoi Pyhän Hengen tulevan johdattamaan meitä kaikkeen totuuteen, jos hän sillä tarkoitti opettaa meitä rupeamaan esimerkiksi paavin papeiksi ja munkeiksi ja olemaan muutamina päivinä lihaa syömättä.

Vilpitöntä vaeltamista rehellisessä ja kunniallisessa menossa sanotaan epäilemättä totuudeksi Jumalan edessä. Jos nyt tarkastelemme meidän hengellistä säätyämme, paavia, piispoja, pappeja ja munkkeja, niin näemme heidän olevan pelkkiä paasto-yön ilveilijöitä, jotka ulkonaisessa käytöksessään teeskentelevät hurskautta ja ovat roistoja sydämessään.

Mitkähän paavit, piispat ja veljeskunnat ovat meitä sellaiseen totuuteen johdattaneet, jonka tulee sisällisestä sydäimestä lähteä? Eikö koko heidän menonsa ole ainoastaan ulkonaista kiiltoa, jonka loistolla he ihmisiä lumoavat?

He ovat siis mestarillisesti väärentäneet meiltä tämän tekstin ja koettaneet sillä valheitaan tukea; sitten pitäisi meidän puhutella heitä vielä armollisiksi herroiksikin. Harmilista on sellaista kuulla ja meidän sydäntämme pitäisi kaivelevan, kun pitää kärsiä sellaista julkeata kurjuutta, että ihmiset näin häpeemättömästi pitelevät kallista Jumalan sanaa ja tekevät Pyhän Hengen valehtelijaksi. Tämän ainoankin lauseen pitäisi olla kyllin voimakas kukistamaan paavi ja kirkolliskokoukset, vaikka ei meillä olisikaan mitään muita Raamatun lauseita.

Kolmanneksi sanoo Kristus: **Ette voi nyt sitä kantaa.** Tässä kysymme: Rakkaani, olisikohan apostoleille ollut liian raskasta ymmärtää tai kantaa sellaista määräystä, ettei heidän pitänyt lihaa syödä ja muuta sen kaltaista? Olivatpa he hyvin tottuneet Mooseksen lakiin, jonka mukaan heidän täytyi noudattaa monia ulkonaisia sääntöjä, ja olivathan he elinaikansa siinä kasvaneet, niin että sen olisi pitänyt olla heille pelkkää lapsen leikkiä. He siis ymmärsivätkin sen paremmin kuin me. Onko tuo nyt sitten niin vaikeata, kun sanotaan, että jonkun munkin pitää kantaman mustaa tai harmaata kaapua, paavin kantaman

kolmea kruunua, piispalla oleman huippulakki päässä, tai kuinka kirkkoja ja alttareita on vihittävä ja kelloja kastettava, että Pyhän Hengen olisi täytynyt taivaasta tulla sitä opettamaan? Ellei tämä nyt riitä hullutukseksi, kun näin häväistään yleviä sanoja, niin enpä totta tiedä, kuinka törkeämmin voitaisiin hassutella.

Karta sen vuoksi mokomia valehtelijoita ja ymmärrä sanat oikein; niin nimittäin, että Kristus tahtoo puhua sisällisesti oikeasta menosta, eikä ulkonaisista hullun kujeista. Hän tahtoo tehdä sydämen Jumalan edessä hurskaaksi ja vanhurskaaksi, että se ensiksi tuntisi syntinsä, sitten Kristuksen syntein anteeksi antajaksi ja sen perästä nöyrtyisi ristiä kantamaan. Tämä on se **totuus**, jota apostolit eivät vielä siihen aikaan voineet kantaa eikä ymmärtää. Paavilaisten ulkonainen meno ei tee ketään kunnan ihmiseksi, ei johdata ketään totuuteen, vaan synnyttää pelkkiä ulkokullatuita ja valekiiltoa, jolla ihmisiä petetään.

Näin olemme me oikein ymmärtäneet tämän lauseen, josta näemme, kuinka nuo narrit, jotka siihen tahtovat perustaa omat mietteensä, asettuvat aivan sitä vastaan ja rakentavat hiekalle, sillä tuskin yhtään lausetta löytyy, joka voimallisemmin heidät kumoaisi, kuin juuri tämä. – Täten olemme lyhyesti selittäneet evankeliumimme, jotta nähtäisiin, kuinka se opettaa juuri samaa, mitä aina olemme saarnanneet. Amen.